

OVERZICHT VERKIEZINGSPROGRAMMA'S 2021

WATER										
VVD	PVV	CDA	D66	PvdA	GroenLinks	SP	ChristenUnie	Partij v/d Dieren	SGP	50Plus
<p>Maatwerk bij de implementatie van Europese richtlijnen zoals de Nitraatrichtlijn en Kaderrichtlijn Water.</p> <p>Continue inzet op waterveiligheid en natuurlijke wateropslag in de natuur en bewoond gebied dat gebruikt kan worden in tijden van droogte.</p> <p>Een nadrukkelijke rol voor water bij de ruimtelijke inrichting van gebieden.</p>	<p>De luchtkwaliteit in Nederland sinds 1980 enorm is verbeterd, net als de kwaliteit van het oppervlaktewater</p>	<p>Parken, speelweides, volkstuinen en stadsnatuur vergroten de leefbaarheid en zijn van steeds groter belang voor afkoeling bij hitte of de opvang van regenwater bij extreme buien</p> <p>In de hulp aan Ontwikkelingsland en zijn onderwijs, water, voedselzekerheid en landbouw gelijke rechten en goed bestuur belangrijke aandachtspunten.</p> <p>Resten van geneesmiddelen komen via het rioolwater steeds vaker in het oppervlaktewater terecht en vormen een bedreiging voor het waterleven en de drinkwaterproductie. We zetten in op het terugdringen hiervan in samenwerking met gemeenten en waterschappen.</p>	<p>We werken samen met gemeenten aan bomen en groenstroken die water vasthouden en verkoeling brengen.</p> <p>Verder zetten we in op het hergebruik van afvalwater en creëren waterbuffers.</p>	<p>Investeringsrichtingen op 2 watermanagement, voedselzekerheid, schone energie, zorg en kunstmatige intelligentie,</p>	<p>Meer groen in de steden en het beter opvangen en gebruiken van water. Industriële grootgebruikers van drinkwater gaan daar belasting over betalen. Nederland moet gaan voldoen aan de Europese regels voor schoon water, daar lopen we nu nog ver op achter.</p> <p>Nederland draagt internationaal bij aan het aanpakken van de klimaatcrisis. Via de ambassades zetten we ons in voor de bescherming van natuur en biodiversiteit en een duurzame omgang met water.</p>	<p>Het lozen van gevaarlijke stoffen op rivierwater kan niet meer</p>	<p>Vergroening stedelijk gebied: streven naar een groen en waterrijk netwerk door het hele land.</p> <p>Herinrichten watersysteem voor genoeg water: het watersysteem Oost- en Zuid-Nederland (hoge zandgronden) wordt opnieuw ingericht en klimaatbestendig gemaakt door het water in de winter vast te houden. Door drinkwaterwinningen te verplaatsen naar locaties met een wateroverschot in plaats van een tekort, gaan we slim met water om.</p> <p>De voortgang van de maatregelen in het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer zoals geformuleerd door LTO, waterschappen en provincies, wordt nauwlettend gemonitord. Bij onvoldoende resultaat komt er landelijke wetgeving.</p> <p>We houden vast aan het behalen van de KRW en houden hier rekening mee in het beleid voor mest, gewasbescherming en geneesmiddelen. Alleen op die manier blijft ons drink- en oppervlaktewater schoon.</p> <p>Cyberveiligheid is essentieel om Nederland te beschermen tegen het hacken van vitale infrastructuur zoals waterkering.</p> <p>Europees verbod op schadelijke stoffen zoals PFAS.</p>	<p>Hemelwaterafvoer worden losgekoppeld van de riolering</p> <p>Investeren in snelle aanleg van afvalwaterzuiveringen op de ABC-eilanden</p> <p>1 miljoen huizenbezitters bedreigd met verzakking door verlagen van de grondwaterstand voor de agrarische sector</p> <p>Miljoenen mensen in de wereld vluchten van huis en haard. De conflicten worden veelal verergerd door water- en voedseltekorten als gevolg van klimaatverandering.</p>	<p>Zo kan samenwerking tussen Nederlandse en buitenlandse waterschappen op het vlak van waterzuivering, -bescherming en -prijzen echt een 'systeemverandering' veroorzaken. Soms heeft het bundelen van krachten door de juiste mensen en organisaties meer impact dan technische innovaties. Nederland stimuleert het delen van kennis en expertise tussen Nederlandse en buitenlandse bedrijven, overheden en kennisinstellingen. De speciale ambassadeur voor de watersector moet zich blijven richten op zowel 'dienen' (hulp) als 'verdienen' (handel).</p> <p>Water is van levensbelang. Na enkele jaren met extreme droogte realiseren we ons des te meer dat de beschikbaarheid van voldoende zoetwater niet vanzelfsprekend is. Gewassen moeten berekend worden, maar dat kan niet als er te weinig water is. Ook natuurgebieden lijden onder droogte. Watersystemen zijn nu vooral gericht op het snel afvoeren van water. Dat zal anders moeten, en wel door meer in te zetten op het vasthouden van water. Ondertussen moeten we ook goed beschermd blijven tegen hoogwater en wateroverlast.</p> <p>Bij waterveiligheidsprojecten moet gekeken worden naar koppeling met andere doelen, zoals een betere leefomgeving. Natuurlijk alleen als de projecten hierdoor geen vertraging oplopen en het juist helpt om de procedures en uitvoering soepeler te laten verlopen. Hier is extra geld voor nodig. Bij gebiedsontwikkeling wordt vaak maar beperkt gekeken naar waterveiligheid. Dit moet aan de voorkant meegenomen worden. De watertoets wordt versterkt. Omdat we meer last hebben en krijgen van extreme droogte, moet het vasthouden van water meer aandacht krijgen, ook bij planprocessen. In stedelijk gebied en op hoge gronden zijn waterinfiltrerende voorzieningen nodig. Bij zonneparken op hoge gronden moet dat verplicht worden. Het bestrijden en voorkomen van verzilting, met name in het westen van ons land, verdient meer aandacht. Verziltingsplannen moeten daarom opnieuw tegen het licht gehouden worden. Verbetering van de waterkwaliteit blijft nodig. Veel winst is er te behalen als per gebied bekeken en gemeten wordt waar de problemen precies zitten en waar de 'vervuiling' vandaan komt.</p> <p>Doelen voor de Kaderrichtlijn Water moeten snel zodanig aangepast worden, dat ze rekening houden met de achtergrondbelasting en de haalbaarheid.</p> <p>De overheid moet waterschappen en landbouw ondersteunen bij het zoeken naar creatieve oplossingen voor voldoende beschikbaarheid van zoetwater.</p> <p>Microplastics en de resten van medicijnen in het afvalwater van ziekenhuizen, verzorgingstehuizen en huishoudens geven waterschappen veel werk. Dit probleem moet bij de bron aangepakt worden.</p>	-

WATERSCHAPPEN

VVD	PVV	CDA	D66	PvdA	GroenLinks	SP	ChristenUnie	Partij v/d Dieren	SGP	50Plus
<p>Tussentijdse verkiezingen als een bestuur niet meer functioneert, ook voor provincies en waterschappen.</p> <p>Het voortzetten van een goede samenwerking met de waterschappen, die onmisbaar zijn voor de uitvoering van specialistische taken.</p>	-	-	-	<p>Er komt één Rijks-incassodienst die in samenhang betalingen int voor de belastingdienst, UWV, CAK, CJB, waterschappen en gemeenten</p>	<p>We vormen de waterschappen om tot klimaatschappen. Zij krijgen een grote rol in het aanjagen van klimaatadaptatie in de regio en stellen met iedere gemeente een klimaatadaptatieplan op. Alle grondwateronttrekking wordt vergunningsplichtig.</p> <p>We voeren een vernieuwd en eerlijker belastingstelsel in voor het waterbeheer en de waterzuivering, zodat huishoudens minder meebetalen aan de kosten van de landbouw. Zo zorgen we dat de vervuiler betaalt.</p> <p>We versterken de lokale en regionale democratie. Lokale, regionale en waterschapspartijen krijgen meer financiële ondersteuning. De vergoeding van raads-, Statenleden en waterschapsleden wordt verhoogd.</p>	-	-	-	<p>Duidelijke regels over belangenverstrengeling bij raadsleden, wethouders, provincies en waterschappen</p> <p>We moeten rekening houden met het gevaar dat (digitale) oorlogvoering zich in de toekomst óók richt op cruciale (civiele) infrastructuur zoals elektriciteitscentrales, datacenters of waterkeringen. Om goed voorbereid te zijn op deze digitale oorlogvoering moet meer budget worden vrijgemaakt voor het defensie-cybercommando en de MIVD.</p>	<p>We willen dat waterschappen de afvalzuiveringsheffing voor tweepersoonshuishoudens in rekening brengen voor twee eenheden en niet voor drie eenheden.</p> <p>Waterschappen krijgen de ruimte om kerntaken uit te breiden richting commerciële activiteiten voor het opwekken van eigen energie, verkopen van overschot en grondstoffen e.d. uit het rioolwater te halen en te verkopen.</p>

GEBORGDE ZETELS

VVD	PVV	CDA	D66	PvdA	GroenLinks	SP	ChristenUnie	Partij v/d Dieren	SGP	50Plus
-	-	Behouden	Afschaffen	Afschaffen	Afschaffen	-	-	Afschaffen	Behouden	Afschaffen

DROOGTE

VVD	PVV	CDA	D66	PvdA	GroenLinks	SP	ChristenUnie	Partij v/d Dieren	SGP	50Plus
Continue inzet op bescherming tegen peilwater en natuurlijke wateropslag in natuur en bewoond gebied dat gebruikt kan worden in tijden van droogte.	-	Water, droogte en het voorkomen van verzilting van landbouwgronden vormen grote strategische uitdagingen voor de komende jaren.	Droogte maakt de landbouw en natuur steeds kwetsbaarder. We pakken de droogteproblematiek aan door water langer vast te houden. Verder zetten we in op het hergebruik van afvalwater en creëren waterbuffers.	Beschermen tegen droogte. Er komt een programma voor de bescherming tegen droogte, omdat anders dijken beschadigd raken, gebieden overstromen en huizen verzakken.	We moeten ons aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering, zoals droogte, hevige buien en verlies aan biodiversiteit. Dat betekent onder andere meer groen in de steden en het beter opvangen en gebruiken van water.	-	De kans op extreme neerslag en langdurige droogte neemt toe. Inzetten op vasthouden, bergen en afvoeren.	Nu al zien we de gevolgen van deze temperatuurstijging: droogte, overstromingen, vernietigende bosbranden en zware stormen.	Water is van levensbelang. Na enkele jaren met extreme droogte realiseren we ons des te meer dat 7 de beschikbaarheid van voldoende zoetwater niet vanzelfsprekend is.	-

CIRCULAIRE ECONOMIE

VVD	PVV	CDA	D66	PvdA	GroenLinks	SP	ChristenUnie	Partij v/d Dieren	SGP	50Plus
<p>Nadruk op innovatie, hergebruik en verwerking van mest bij nieuwe wetgeving. Zo herwinnen we dankzij innovatie kostbare grondstoffen uit mest. Hiermee leveren agrariërs een belangrijke bijdrage aan een circulaire economie</p> <p>Recycling, hergebruik en langer productgebruik door onder andere meer experimenteer-ruimte in wet- en regelgeving, vereenvoudigen van begrippen en regels omtrent afval en op Europees niveau verdere eisen te stellen aan verpakkingen, materialen en producten.</p>	-	Daarom stimuleren wij lokale coöperaties van boeren, winkeliers en consumenten om regionale producten op de markt te brengen en zo bij te dragen aan een sterke lokale en circulaire economie.	We willen dat gemeenten en hun deelnemingen, provincies, waterschappen en het Rijk vanaf 2025 de helft van hun inkoop circulair maken.	Hele paragraaf PvdA noemt duurzame verdienmodellen voor afvalbranche maar water niet genoemd.	Nederland kan Europees koploper worden in de circulaire economie. Daar horen ambitieuze doelen bij: de overheid koopt in 2030 volledig circulair in en Nederlandse bedrijven en buitenlandse bedrijven die hun producten hier verkopen, gebruiken in 2030 de helft minder grondstoffen en zijn uiterlijk in 2050 circulair. Om CE te stimuleren, verhogen we de afvalstoffenbelasting voor het storten en verbranden van afval. Fabrikanten gaan een grondstofbelasting betalen en worden verplicht een oplopend percentage gerecyclede materialen te gebruiken. Het wordt eenvoudiger om afval op een veilige manier weer te gebruiken als grondstof.	We bouwen aan een circulaire economie, door het recyclen van grondstoffen en stimuleren van nieuwe technologieën.	<p>Scherpe, concrete doelstellingen voor CE.</p> <p>Er komt een materialenpaspoort voor de bouw en infrasector om circulair gebruik van materiaal te stimuleren.</p> <p>Zoveel mogelijk afval recyclen. Bij de verbranding van de uiteindelijk niet-recyclebare afvalstromen zetten we in op maximale energierecuperatie, op recycling van de overblijvende metalen en mineralen en waar mogelijk op CO2-afvang en hergebruik.</p>	PvdD zet daarom in op een circulaire economie, waarin we zo zuinig mogelijk omspringen met grondstoffen enz. hergebruiken en terugwinnen uit bestaande producten.	Vergroenen, zorgen dat we schoner gaan leven en werken, is een kwestie van 'gewoon doen' en niet van megalomane 'groene deals'. Nederland bevordert een circulaire economie door o.a. energiebesparing, slimme afvalrecycling en efficiënt brandstofverbruik.	50PLUS wil de topkwaliteiten van Nederlandse vernieuwing en technologieën volledig gebruiken, zodat wij nog in deze eeuw op een moderne manier kunnen overschakelen naar een duurzame circulaire economie.

KLIMAATADAPTATIE

VVD	PVV	CDA	D66	PvdA	GroenLinks	SP	ChristenUnie	Partij v/d Dieren	SGP	50Plus
<p>Aanplanten van nieuwe hectares bos om meer CO2 uit de lucht op te nemen</p> <p>Samenvoegen of herindelen van (beschermde) natuurgebieden. Tot dat gerealiseerd is, wijzen we geen nieuwe Natura 2000-gebieden aan</p>	<p>Stoppen met klimaatsubsidies Ons prachtige landschap wordt kapotgemaakt onder het mom van een niet-bestaande 'klimaatcrisis'.</p> <p>Klimaatwet intrekken.</p>	-	<p>Om als Nederland opgewassen te zijn tegen de gevolgen van de klimaatverandering, moeten we aan de slag om Nederland klimaat-klaar te maken. Dit doen we samen met de natuur.</p>	<p>We leggen in de stad daarom extra parken en waterpartijen aan voor verkoeling, verbeteren de opvang van water en vergroenen de daken en tuinen van woningen.</p>	<p>We richten een Klimaatfonds op van € 60 miljard. Daarmee investeren we in een groene en eerlijke samenleving. In meer betaalbare en duurzame woningen, in groene energie... in landbouw, natuur.... Met het Klimaatfonds bestrijden we klimaatverandering, maken we Nederland mooier, bouwen we de groene economie van morgen en creëren we banen voor vandaag.</p>	<p>Met een nationaal bomenplan gaan we voor elke Nederlander een boom planten, ook als extra bijdrage aan een beter klimaat.</p>	<p>Blijven investeren in het Deltaprogramma t.b.v. waterveiligheid, klimaatadaptatie en zoetwatervoorziening</p> <p>Investeren in onderzoek naar het gebruik van natuurlijke klimaatbuffers, zoals het minder diep en meanderend maken van beken, zodat water niet direct wordt afgevoerd, maar in de bodem kan zakken.</p>	<p>Het vergroenen van tuinen wordt sterk gestimuleerd. Ook in de openbare ruimte worden minder tegels gebruikt, hier komt beplanting voor in de plaats,</p>	-	-

BODEM

VVD	PVV	CDA	D66	PvdA	GroenLinks	SP	ChristenUnie	Partij v/d Dieren	SGP	50Plus
<p>Verhogen van de grondwaterstand onder veenweidegebieden om de natuurlijke uitstoot van broeikasgassen te reduceren. Hierbij houden we rekening met de belangen van landbouwbedrijven.</p> <p>Een einde aan de kortlopende pachtcontracten. Dit draagt bij aan de continuïteit van agrarische bedrijven en duurzaam bodembeheer.</p>	-	<p>1 coördinerend minister die samen met gemeenten, provincies en waterschappen komt tot een effectief pakket van maatregelen om de bodemdaling terug te dringen</p>	<p>We gaan bodemverzakking tegen. De Nederlandse bodem zakt op veel plaatsen snel weg doordat het grondwaterpeil kunstmatig laag gehouden wordt om intensieve landbouw mogelijk te maken. Dit is in veengebieden een groot probleem: er komt veel CO2 vrij en huizen en wegen verzakken of lopen schade op. Wij willen het grondwaterpeil fixeren en verhogen. Hoe de grond wordt gebruikt, volgt voortaan uit het waterpeil, niet andersom.</p>	<p>We pakken de bodemdaling in Zaanstad en Waterland aan.</p>	<p>We verhogen het waterpeil in veenweidegebieden om oxidatie van het veen, en daarmee bodemdaling en de uitstoot van CO2, te voorkomen.</p>	-	<p>Door een meer extensief gebruik van landbouw gronden dragen we bij aan het herstel van de bodemkwaliteit</p> <p>We onderzoeken en stimuleren de mogelijkheden voor de ontwikkeling van landbouw op nattere en verzilte gebieden.</p>	<p>Het gebruik van de bodem wordt gebaseerd op de grondsoort en het natuurlijke waterpeil (functie volgt bodem en peil), in plaats van andersom. Zo zal in veenweidegebieden, bij een natuurlijk grondwaterpeil dat veel hoger ligt, overgeschakeld moeten worden naar natte teelten, of worden weilanden teruggegeven aan de natuur. Dit is essentieel tegen bodemdaling. De bodem krijgt weer lucht. Met minimale of niet-kerende grondbewerking voorkomen we bodemverdichting en krijgen bodemleven en een gezonde wortelgroei meer kans. Water wordt hiermee beter vastgehouden en meer CO2 wordt afgebroken en opgeslagen.</p>	<p>Die druk op water, bodem en lucht wordt nog versterkt door de aanwijsbare gevolgen van een veranderend klimaat.</p>	-

ENERGIE

VVD	PVV	CDA	D66	PvdA	GroenLinks	SP	ChristenUnie	Partij v/d Dieren	SGP	50Plus
<p>Alternatieve duurzame technologieën, zoals waterstof komen in aanmerking voor SDE++.</p> <p>Geleidelijke sluiting van kolencentrales en afbouwen van gaswinning in Groningen en doorgaan met het importeren van buitenlands gas. Elektriciteitsopwekking dmv gas wordt gecombineerd met het afvangen en opslaan van CO2 (CCS) in lege gasvelden onder de zeebodem.</p> <p>Bouw van een stikstoffabriek om buitenlands hoogcalorisch gas geschikt te maken voor Nederlands laagcalorisch gebruik.</p> <p>Grootschalige productie, gebruik en export van (groene) waterstof. Hiervoor kan energie uit kerncentrales en hernieuwbare energiebronnen worden ingezet. Groningen krijgt een belangrijke rol binnen de waterstofeconomie.</p> <p>Als kernenergie de constante bron vormt voor het elektriciteitsnetwerk, kunnen we met de wisselende opbrengsten van energie uit wind en zon in Nederland zelf onze duurzame 'oranje waterstof' produceren.</p> <p>Substantiële uitbreiding van duurzame energie. Naast kernenergie, geothermie en aquathermie, geven we de voorkeur aan windenergie op zee en zonnepanelen op daken.</p> <p>Slimme energienetwerken zodat huishoudens overvloedige duurzame energie onderling kunnen delen.</p> <p>Stopzetten van nieuwe subsidies voor het verbranden van biomassa uit hout voor elektriciteitsopwekking.</p> <p>Voortzetting van subsidie-regelingen om groen gas uit mest op te wekken, bijvoorbeeld via vergisting.</p>	<p>We stoppen met de geldverslindende energietransitie en verlagen de energiebelasting Energieakkoord door de shredder halen.</p>	<p>Wij zetten ook in op nieuwe energiebronnen als geothermie en warmtenetten en energiedragers als waterstof en synthetische kerosine. Wij kiezen voor een versnelde overgang naar een betaalbare, duurzame energiemix. Windenergie op zee blijft een belangrijke bron. We blijven investeren in zonne-energie, duurzame biomassa en energiebesparing. Voor de periode na 2030 is kernenergie een serieuze optie.</p>	<p>De energiebronnen van de toekomst bestaan voor Nederland vooral uit zonne- en windenergie, aangevuld met bijvoorbeeld aardwarmte en groen gas</p> <p>Zolang we nog niet genoeg zonne- en windenergie opwekken, benutten we aardgas als transitiebrandstof (met opslag en het liefst ook hergebruik van CO2) en in beperkte mate biomassa</p> <p>We willen dat mensen zoveel mogelijk in de gelegenheid zijn om zelf schone energie op te wekken. We zien een rol voor energiecollectieven en buurtwindmolens</p> <p>De aanleg van zonnepanelen bij nieuwbouw en renovaties wordt verplicht bij grote daken, P&Rlocaties, taluds langs wegen en overige ongebruikte ruimte</p> <p>De komende tien jaar willen we vergunningen afgeven om 6.000 windturbines van 10 megawatt te plaatsen. Daarmee worden we de grootste producent van windenergie in de Europese Unie.</p>	<p>Stimuleren groene waterstof. Meer overheidsinvesteringen en fiscale faciliteiten voor duurzaam opgewekte waterstof. Stimuleren wind op zee en zon op daken We willen de Regionale Energie Strategieën landelijk blijven ondersteunen. Direct stoppen met subsidies voor biomassa in kolencentrales. Subsidieprogramma voor duurzame energie SDE++ beter benutten. Er komt meer subsidie voor de meest duurzame vormen van energieopwekking. We stellen de SDE++ open voor groene waterstof met prijsafspraken. Heffing op de lozing van restwarmte. De industrie zet haar restwarmte zo veel mogelijk in voor warmtenetten. Het beprijzen van verspilling van restwarmte stimuleert een nuttige aanwending van warmte.</p>	<p>We zetten in op elektriciteit, geothermie en aquathermie als duurzame bronnen voor de verwarming van gebouwen en industrie. We maken Nederland koploper in groene waterstof. Groene waterstof is een vorm van schone energie voor zaken die moeilijk op elektriciteit kunnen draaien, zoals de industrie en lang en zwaar transport. Groene waterstof is daarnaast hard nodig voor transport en opslag van duurzame energie. We investeren in kennis, innovatie en infrastructuur en stimuleren bedrijven te elektrificeren en over te stappen van fossiel naar groene waterstof. We gebruiken de oude gasleidingen voor het transport van waterstof en leggen een waterstofeiland op zee aan.</p>	<p>We steunen initiatieven van gemeenten en burgers voor de oprichting van groene energiebedrijven. Wij gaan energie maken die schoon, betaalbaar én van ons allemaal is. Meer ruimte voor alternatieve energiedragers, waaronder waterstof gas.</p>	<p>Inzetten op industriële elektrificatie en groene waterstof voor hoge temperatuur warmte. Er komt een routekaart naar grootschalige elektrificatie van de Nederlandse industrie</p> <p>Naast wind en zon denken we ook aan warmte, bij aquathermie.</p>	<p>We stimuleren onderzoek en ontwikkeling van groene waterstof afkomstig van wind- en zonne-energie voor opslag.</p>	<p>Waterstof is op langere termijn waarschijnlijk vooral beschikbaar voor hoge temperatuur industrie, zwaar transport, oude, slecht te isoleren stadswijken, en om pieken en dalen in de stroomproductie op te vangen. De overheid moet proefprojecten met onder meer elektrolyse en een waterstofmolen steunen en mee investeren in waterstofinfrastructuur voor de industrie</p> <p>Stroomopwekking uit de zoet-zout gradiënt in oppervlaktewater kan in Nederland tot 15% van de stroomvraag leveren. Er moet snel een grote demonstratieinstallatie komen</p> <p>Gas, maar dan in de vorm van groen gas, waterstof en/of synthetisch gas, zal een significante rol blijven spelen in de toekomstige energievoorziening, zeker in het landelijk gebied</p> <p>Het Rijk moet meer geld uittrekken voor de ontwikkeling en opschaling van alternatieve energiebronnen, zoals aquathermie, geothermie, getijdenergie en 'superkritieke' vergassing van biomassa-reststromen.</p>	-

WONEN

VVD	PVV	CDA	D66	PvdA	GroenLinks	SP	ChristenUnie	Partij v/d Dieren	SGP	50Plus
<p>Meer woningbouw en meer landelijke sturing. Oprichten nationaal bouwfonds.</p> <p>Gemeenten wijzen 'overloopgebieden' aan waar onderzoeken vanuit de Flora- en faunawet alvast uitgevoerd worden.</p>	Er komt een minister van Wonen die de Nederlanders op nummer 1 zet.	We brengen het ministerie van VROM terug om Nederland mooier en duurzamer in te richten.	<p>We brengen Wonen, Ruimtelijke Ordening en Milieu bij elkaar in een apart ministerie</p> <p>Steden en dorpen worden groener: overheidsgebouwen worden klimaatbestendig en krijgen een watertoets met eisen om water vast te houden.</p>	<p>Minister van VROM. Die komt met rijk-snota ruimtelijke ordening.</p> <p>Actief grondbeleid door de overheid.</p>	Herstellen van de volkshuisvesting. De overheid gaat weer regie nemen en komt met een woningbouwoffensief.	Een nieuw ministerie van wonen krijgt de regie over de woningmarkt en maakt een nationaal bouwplan, voor de bouw van duurzame en betaalbare woningen.	<p>Ministerie voor Ruimtelijke Ordening: terug naar landelijke coördinatie ruimtelijke ordening.</p> <p>Klimaatbestendige nieuwbouw: Bij nieuwbouw gaat het niet alleen om energiebesparing en gasvrij bouwen, maar ook om klimaatbestendigheid, zowel voor wat betreft de omgang met water - waaronder het afkoppelen van hemelwater en afvalwater - als het voorkomen van hittestress.</p> <p>Toekomstbestendig bouwen: de ruimtelijke kaders, regelgeving en het watertoets proces worden versterkt, zodat woningen klimaatbestendig en waterrobuust worden gebouwd op de, vanuit water en bodem gezien, juiste locaties. Decentrale overheden worden door de Rijksoverheid ondersteund om de al bestaande mogelijkheden om toekomstbestendig te bouwen beter te gebruiken.</p>	Er komt weer een ministerie van VROM.	Zorgen voor voldoende aanbod van woonruimte moet eerst en vooral lokaal worden opgepakt 'Decentraal wat kan, centraal wat moet' is daarom het motto van de SGP. De landelijke overheid moet faciliteren en stimuleren.	Een apart ministerie voor wonen en ruimtelijke ordening.

1 OVERHEID

VVD	PVV	CDA	D66	PvdA	GroenLinks	SP	ChristenUnie	Partij v/d Dieren	SGP	50Plus
-	-	Het nieuwe kabinet sluit met de gemeenten, provincies en waterschappen een bestuursakkoord over de uitvoering van bestaand beleid en de nieuwe plannen in het regeerakkoord.	Voor de burger is het terecht onbegrijpelijk dat er niet één overheid is. Een grotere rol van de nationale overheid is belangrijk om ruimte te maken voor onze grote ambities op woningbouw, natuur en klimaat.	-	-	-	<p>De basis voor de bestuurlijke inrichting van Nederland, moet helder georganiseerd blijven: Rijk, provincies en gemeenten. De democratische controle op gemeenschappelijke regelingen, zoals veiligheidsregio's, metropoolregio's en Regionale Energie Strategie regio's (RES-regio's), wordt verbeterd. Samenwerking is goed, maar meer transparantie en daadwerkelijke democratische controle zijn noodzakelijke voorwaarden.</p> <p>Uitdaagrecht. Er komt een breed en wettelijk geborgd uitdaagrecht van burgers richting de overheid. Burgers kunnen gemeenten, provincies en waterschappen uitdagen door met een alternatief voorstel te komen voor de invulling van bepaalde publieke taken en het bijbehorende budget. De gemeente, provincie of het waterschap moet dit voorstel overnemen of beargumenteerd en in overleg met de gemeenteraad, respectievelijk provinciale staten of algemeen bestuur verwerpen.</p>	-	-	-

LANDBOUW

VVD	PVV	CDA	D66	PvdA	GroenLinks	SP	ChristenUnie	Partij v/d Dieren	SGP	50Plus
<p>Verminderen van de uitstoot van broeikasgassen en stikstof dmv innovatieve technieken zoals precisielandbouw en emissiearme stalsystemen.</p> <p>Inkrimping van de veestapel is niet het doel.</p> <p>Financiële ondersteuning van boeren als zij investeren in innovatieve systemen.</p> <p>Hergebruik van mest, zo herwinnen we kostbare grondstoffen uit mest. Hiermee leveren agrariërs een belangrijke bijdrage aan een circulaire economie.</p> <p>Aanpassen van mestwetgeving zodat innovaties meer ruimte krijgen om bijvoorbeeld mest te verdunnen en zo de stikstofemissie te verlagen.</p> <p>Strategischer inzetten van Europese landbouwbeleid in de wereld. Een innovatieve Europese landbouwsector voorziet de wereld van voedsel, met name landen die getroffen worden door bijvoorbeeld droogte als gevolg van klimaatverandering, in ruil voor grondstoffen die Europa weer nodig heeft.</p>	<p>STop de schaalvergroting in de landbouw.</p>	<p>Overheid legt met de sector duidelijke langjarige duurzaamheidsdoelen vast</p> <p>Moderniseren en innoveren van de veehouderij.</p>	<p>Voor een duurzame kringloop van mest en voedsel is het nodig dat het aantal kippen en varkens in Nederland halveert en het aantal koeien substantieel afneemt. We brengen kringlooplandbouw in de praktijk. De gehele landbouwsector verduurzaamt.</p>	<p>Veestapel inkrimpen en is een omslag naar natuurinclusieve kringlooplandbouw noodzakelijk.</p>	<p>Zorgen voor financiële ondersteuning voor boeren die omschakelen naar zo'n natuurinclusieve landbouw en hun veestapel inkrimpen</p> <p>Boeren verdienen eerlijke prijzen voor hun producten en (financiële) waardering voor alle andere nuttige diensten die ze uitvoeren, zoals duurzaam landschaps-, natuur- en waterbeheer. Hiermee leveren boeren een bijdrage aan de biodiversiteit en de aanpak van klimaatverandering.</p> <p>We werken toe naar 25 procent biologische landbouw in Nederland in 2030.</p>	<p>Landbouw en veeteelt zijn uit hun voegen gegroeid, door intensivering en schaalvergroting. Dat ging ten koste van natuur en milieu en van het dierenwelzijn. En het is bovendien slecht voor de toekomst van de boeren. Wij willen een 'boerenlandbouw', ofwel een gezonde productie waarmee boeren de kost kunnen verdienen.</p>	<p>Kringloop-landbouw.</p>	<p>Er mag niet langer water worden onttrokken voor de landbouw (bijvoorbeeld door het ongelimiteerd slaan van waterputten). Een natuurvriendelijk waterbeleid organiseert de verdeling van het water, waarbij natuur prioriteit heeft boven landbouw.</p> <p>Het gebruik van intensieve bemesting van landbouwgrond wordt gestopt.</p>	<p>Het mestbeleid moet meer gebiedsgericht worden op basis van metingen van de waterkwaliteit in het betrokken gebied, zodat recht gedaan kan worden aan de diversiteit van de problemen met de waterkwaliteit. In het mestbeleid worden voor twee sporen: boeren kunnen kiezen voor óf eenvoudige regels en begrensde bemestingsruimte, óf voor maatwerk op basis van lokale waterkwaliteit- en bodemmetingen, een certificeringssysteem en opbrengstafhankelijke bemesting.</p>	<p>Gebruik van kunstmest en gif in de landbouw en antibiotica in de veehouderij moet sterk verminderd worden.</p>

AANDACHT VOOR DE REGIO

VVD	PVV	CDA	D66	PvdA	GroenLinks	SP	ChristenUnie	Partij v/d Dieren	SGP	50Plus
-	-	<p>Een nieuwe minister voor Regionale Ontwikkeling komt in samenspraak met provincies en gemeenten met een nationaal Programma voor de Toekomst van de Regio.</p>	<p>Nationaal stellen we kaders waarbinnen lagere overheden de vrijheid hebben om de invulling te geven die hun het best past. Het is niet de bedoeling dat het Rijk tot op de vierkante meter bepaalt wat er gebeurt. We werken langdurig samen met regio's.</p>	<p>De helft van Nederland woont in de regio. Provincies en gemeenten hebben te weinig geld. Wij vinden dat gemeenten voldoende geld moeten krijgen om hun Rijkstaken te kunnen uitvoeren.</p>	<p>We kiezen voor de economische en sociale kracht van regio's.</p>	<p>Grote regionale verschillen. Nationaal beleid voor wonen of werken kan voor verschillende gebieden heel anders uitpakken. Bij landelijke maatregelen moet voortaan beter worden bekeken of ze 'krimpregio-bestand' zijn. Lokale bestuurders moeten meer eigen beleid kunnen maken voor de aanpak van de lokale problemen.</p>	<p>We willen dat de overheid oog heeft voor alle windstreken en regio's van ons land. Met forse investeringen in betere regionale infrastructuur en regiodeals die onze gemeenschappen versterken.</p>	-	<p>Decentraal wat kan, centraal wat moet' is daarom het motto van de SGP. De landelijke overheid moet faciliteren en stimuleren.</p>	-